



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

De inobedientia, omni cura, & solitudine, ad restitue[n]dam in clero
honestatem, tollenda. cap.xv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

nostram incessanter exercent, illi frequentior occurrunt
 vt ordinationes & statuta, quae circa iam dudum obso-
 luerunt, & penè conuulsa disciplina ecclesiastica con-
 tentionem prudenter edita fuisse cognoscimus omni-
 nibus ipsius ecclesiae ministris obdiceret recipere
 indifferenter obsequari procuremus. Cum itaque
 accepimus nuper in prouinciali Synodo Mediolanensi
 dilecto filio nostro Carolo tit. 5. Praxedis presbytero
 Cardinali Borromæo nuncupato, qui ecclesia Medio-
 lanensi ex concessione & dispensatione Apostolica
 praesse dignoscitur, illi praesidente, quam plurima
 vberissima statuta, & decreta, ad mores dilectorum
 Cleri secularis totius prouinciae Mediolanensis
 reformandos pertinentia, & praesertim honestatem,
 decorum, reuerentiam, ornamenta ecclesiarum, tem-
 non locum, tempus, modum, aliasque circumstantias
 in ecclesiasticis sacramentorum administratione, Me-
 rumque celebratione obseruanda, ac sepulchras, fune-
 ralia, processiones, verbi Dei conciones seu predi-
 cationes, representationes, & picturarum decen-
 tiam honestatem, frugalitatem, motum, ~~con-~~
 & moderationem, archidiaconatus, & alia ad scripturam
 iurium, & aliorum bonorum ecclesiasticorum con-
 seruationem, necnon fructuum, reddituum, & pro-
 portum ecclesiasticorum dispensationem pertinentia
 minus religiosè, quàm sapienter ordinata fuerunt. Quae
 cum non solum licita, & honesta, sed etiam Ecclesiae
 Dei plurimùm vtilia, & apprimè laudabilia existant
 omnibus Dei ministris aequaliter expedit obseruari.

De inobedientia omni cura, & sollicitudine ad restituendam in clero honestatem, tollendam.

CAP. XV.

ET si ex praemissis euidenter satis constat, quanto
 pere obedientia nunc in clero sit necessaria ad
 ecclesiae honestatem, concordiam, pacem, & tran-
 quillitatem reparandam, & restituendam, verumtamen
 quia vitium illi oppositum videlicet inobedientia
 inoleuit, vt, tantum abest quod vituperetur, imo
 detur maximè, qui praeter ceteris superioribus suis

gens est. Quod si illius originem, & finem omnes diligenter perpendent, certè ad illam explodendā plus impendere deberent. D. Gregorius illam de inania gloria, prima superbiæ sobole, & exercitus vitiorum omnium duce oram scribit. D. verò Bernardus b ip-
 tam superbiā illi matrem tribuit, & à primis paren-
 tibus tollis Adamo, & Eva initium sumpsit. Quos cum
 Dominus sub obedientia viuere voluisset, præcepit vt
 ex omni ligno paradisi comederent; de ligno autem
 scientiæ boni & mali ne comederent, alioquin fortè
 caperentur. Quod præceptum dum sua inobedientia
 transgressi sunt, eos de paradiso expulit, mortique &
 in numeris gramnis, atque miseriis cum tota ipso-
 postentate subiecit. Hinc & Tobias filium suum
 aduersus; Anima, inquit, quæ per superbiā aliquid
 contulerit, siue sit ille ciuis, siue peregrinus, quoniam
 contempsit Dominū rebellis fuit, peribit de populo suo.
 Verbum enim Domini contempsit, & præceptum il-
 lus fecit irritum, idcirco delebitur, & portabit iniqui-
 tatem suam. Superbiā nunquam in tuo sensu, aut in
 tuo regno dominari permittas; in ipsa enim initium
 omni perditio.

Quam grauitè autem Dēus inobedientiam filiorum
 sæpe frequenter puniuerit, ipsa sacra diuersis in locis
 scriptura. Siquidem illis dictum erat: Peribit
 si inobedientes fueritis voci Domini Dei vestri.
 Et D. Paulus sciens hoc vitium Deo ingratis-
 simum, paratum se offerebat vlcisci omnem inobedi-
 entiam. Huius doctrinam secutus Innocentius II l. Pa-
 pæ Decano & Capitulo Senonensi scribens B: Nos, in-
 qui, qui secundum Apostolum prompti sumus inobe-
 dientiam omnem vlcisci, Episcopi. N. inobedientiam
 præcedentes, ne nil obedientia prodesse videretur hu-
 manis, si contemptus contumacibus non obesset;
 cum iuxta canonicas sanctiones quædam sunt culpa, in
 quibus culpa est relaxare vindiçtam, postulationem
 quomodolibet propter postulatam personam repulimus,
 indignam. Quem locum explicās Panormitanus h,
 in quo quod Prælati promptus esse debet in vlciscendo
 puniendo inobedientiam subditorum; quodque
 D d d pecca.

Inobedientia
 origo.
 a lib. 31. moral.
 cap. 31.
 b in tract. de
 ord. vitæ.

c Genes. 3. cap.
 d cap. 4.

e Dent. 3. cap.

f 1. Corint. 10.
 cap. 6. c. 1. 23.
 g in c. 1. de po-
 stulat. Prælat.

h in d. c. 1. de
 postulat. Prælat.

peccatum est, non subsistente causa rationabili propter inobedientibus. Iustum enim est, ut Calixtus Papa martyr rescripsit; ut qui diuina contemnant mandata, & inobedientes paternis existunt iussionibus, prioribus corrigantur vindictis; quatenus carnis committere timeant; & omnes gaudeat fraternitatis; & cuncti sumant seueritatis; & bonitatis exemplum. Nam si (quod absit) ecclesiasticam salutem, vigoremque negligimus, perdit desideria fidem, & animabus fidelium protectio nocetibus. Item D. Clemens rebelliter viuentem, & becae recusantem magis diaboli, quam Christi memorem & potius infidelem, quam fidem esse declarat. Quocirca Pius Papa martyr sanxit, ut si quis inobedientem, vel reliquorum clericorum suo Episcopo inobediens fuerit, aut si ei insidias parauerit, aut contumaciam aut calumniam, aut conuicia intulerit, & contumaciam, aut calumniam, aut conuicia intulerit, quod in obediens fuerit, mox depositus curiae tradatur, & recipiat quod meretur. Verum nunc, ut Anterus Papa rescripsit, inobediens spirituali animaduersione truncatur, & iectus de ecclesia, rabido ore demonum differens. Quam autem perniciofa inobeditio sit, pulchre ostendit D. Ioanes Chrysostomus, cuius uoluntas propria ex liberi arbitrij presumptione inobediens, obstinatis, & inobedientibus ipsa bona, quod cerere uidentur, in peccatum conuertit. Itaque uoluntas cum bonis suis omnibus habere obedientiam habet. Scriptum quippe est: Melior est obedientia, quam timor; & auscultare magis, quam offerre ad peccatum: quoniam quasi peccatum ariolandi est, & peccatum, & quasi scelus idololatrie nolle acquiescere. Quod quantum & quale sit inobedientia malum, quod idololatrie, magicisque comparatur artibus. Adolescentes, qui tali repleti sunt malo, subdi senioribus dignantur; facta uero eorum, aut dicta tumida & ceruice non obseruant, sed diiudicant; non uentem exaltant, sed spernendo subfannant. Sed non inde enim euidenter deficiunt; unde miseri perire debuerunt. Hoc autem uult Deus, ut homo

a in c. iustum
est. 23. q. 3.

b epist. 3. et in
c. frs. dist. 38.
c in ca. si quis
sacerdotum. 11.
q. 1.

d in c. absit.
11. q. 3.

e arg. c. audi.
cap. omnis
Christianus. 11.
q. 3.
f in cap. de o-
bedientia.
g in tract. de
ord. uita.
Inobedientibus
bona quae face-
re uidentur, in
peccatum con-
uertuntur.
h l. Reg. 15.

Adolescentes
inobedientes.

hominem doceatur; & minor maiori subiiciatur. Si
 nam angelus angelo imperat, & inter iubentem &
 obediētem summa semper manet concordia, videat
 ille, quam grauiter peccet, qui debitam exhibere suis
 maioribus reuerētiam non curat. De interitione nam-
 que illorum, qui non obediētes sunt, & suos senio-
 res, suosque patronos despiciūt, multa dici potuissent,
 nisi breuitatis memor illa studiosē praterirem. At
 quid plura? Vna enim sententia obediētib; & ino-
 bediētib; sufficere potest, quam per se veritas ipsa
 loquitur, dicens: Qui vos audit, me audit; & qui vos
 spernit, me spernit. Inde illi gaudeant gaudio magno,
 si seniores suos venerationi, & honori habent.
 Sed quia nonnunquam nobis huius mundi prospere,
 nonnunquam iubentur aduersa, sciendum summo-
 dū est, quod obediētia aliquando si de suo aliquid
 subtrahit, nulla est: aliquando si de suo aliquid non ha-
 bet, minima est. Nam cum huius mundi successus
 precipitur, cum locus superior imperatur; is, qui ad
 percipiendā hanc obediētiā sibi virtutē euacuat,
 anhelat. Neq; enim se sub obediē-
 tiā dirigit, qui ad percipiendā huius vite prospera, libi-
 tatem propriā ambitionis seruit. Rursus cum mundi de-
 fectus precipitur, cum probra adipisci, & contumeliā
 obtinere nisi ex semetipso animus appetat, obediētiā
 in meritū minuit: quia ad ea, quae in hac vita despecta
 sunt, inuitus nolensque descendit. Obediētia victimis
 proponitur, quia per victimas aliena caro, per obe-
 diētiā verō propria voluntas mactatur, quod cōtra
 violandi peccatum inobediētia esse monstratur. Ex
 hoc ergo melius ostenditur quid de eius laude sen-
 tiendum. Si enim quasi peccatum violandi est repugnare, &
 nisi scelus idololatriā nolle acquiescere: sola est, qua
 meriti meritum possidet obediētia, sine qua quisque
 fidelis conuincitur, etiam si fidelis esse videatur. In-
 nocentius mentibus virtus semper obediētiā iungitur,
 domino testante, qui ait: Oues meae me audiunt,
 ego cognosco eas, & sequuntur me. Redemptio-
 nis ergo suo non obediētiā, qui innocens non est, &
 innocens esse non potest, qui obedire contemnit.

D d d ij Sed

*Angelus ange-
 lo imperat, &
 obediētiā.*

a Luca 10,

*b in ca. scien-
 dum. 8. q. 1.
 In prosperis
 percipiendā
 quomodo obe-
 diendum.*

*Obediētia cor-
 victimis pra-
 ponatur.
 * videtur le-
 gendum: quo-
 arca.*

*Sine obediētia
 quisque infidelis
 esse conuincitur.
 c. loas. 10,*

Quo affectu, et animo obedientia fieri debeat.

Inobedientia et superbia signa in adulescentibus.

Moyse inobedientes quomodo perierint.

Is debet esse terminus obedientie, qui et vitæ a tract. de præcept. et disp.

Nulla inobedientia parvi ducenda est.

Inter præcipientem, et præceptum auctoritas est distinctio.

Melius est obedire nostris, quam extraneis magistris.

Sed necesse est, ut ipsa obedientia non servili modo, sed charitatis affectu fiat, non terrore poenæ, sed amore iustitiæ. Nulla quippe innocentia, nulla vera obedientia est, nisi in eis charitas fulgeat, quæ virtutem transcendit. Sæpe enim falsa obedientia sub tantæ speciei palliatur. Igitur si videris iuenculum dicitur ad obediendum, & velocem ad loquendum, & dolum quare non dubites eum variis animi passionibus (præsertim superbiæ peste) laborare. Inobedientiam enim sequitur superbiæ mater suam, Terretur enim exemplum, qui aduersus Moysen rebellavit, quorum alios caelestis flamma combussit, alios autem infernus viuentes suscepit.

Rursum idem D. Bernardus alibi: Est, inquit, obedientiæ limes secundum tempus, ipsa temporis terminas, ut is sit terminus obedientiæ, qui & vitæ. Hoc nobis maxime vniuersi Dei commendat exemplum, qui factus est patri obediens vsque ad mortem, & ergo quoties interruptitur, inobedientia dicitur peccatum & transgressio, seu præuicatio. Sed hoc est sanè qua causa, quo affectu, qua intentione præcipientem, vel in quo præcepto malum hoc committatur. Et quidem nullam prorsus inobedientiam parui ducendam; non tamen omnem parvi auctoritatis periculo, Enim verò mandatum Dei est: non occidat. Fac ergo duos homicidas, vnum quidem sponte, alterum verò necessitate sese defendentem, vnus perpetrasset: Nunquidnam simili pensandum est iudicio, quod tam dissimili factum constabit? Iam verò de illo, qui præcipit, & item de eo quod præcipitur eiusmodi aduertenda erit secundum rationem distinctio, ut cuius inter præcipientes reuerentia imminet auctoritas, eius grauior formidetur transgressio, ac maioris cuiusque mandati transgressio grauior astimetur. Melius siquidem est obedire parentibus quam hominibus, & ipsis melius magistris quam discipulis. Porro in magistris melius nostris, quam extraneis. Quibus autem melius constat obedire, proculdubio & non obedire detestabilius est. Mandatis similiter, Maioribus quippe maioribus

minor opera nostra, & cura debetur. De quorum etiam contemptu iuxta eandem considerationem grauior, leuiorve offensa contrahitur. Porro maiora, minoraque mandata dixerim, secundum quod maius minusve velle constiterit ipsum qui præcipit siue hominem, siue Deum. Sed in mandatis hominum rara æqualitas inuenitur, cum pro variis necessitatibus, vel utilitatibus agendorum iniungentium affectio varietur, quodque putauerint rectius, vel commodius, hoc amplius cupiant, & exigant obseruari. Tam ergo qualitas præceptorum, quam autoritas præcipientium, & obedientia præfigit metam, & inobediencia terminat culam: quando in Prælati quibusque grauioris autoritatis, & eorum mandatis quibusque grauioris utilitatis, quo diligentior debetur obsequendi cura, eo & culpa grauior incurritur de contemptu. His itaque distinctionibus animaduersis & obedientia modus, & inobediencia pondus facile reperitur.

Bonus quidem obedientia gradus est, si iuxta magistrum nostri sententiam, propter metum gehennæ quisquam obediens: melior tamen cum ex Dei amore obediatur. Illa quippe obedientia necessitatis est; ista charitatis: illum autem optimum dixerim obedientia gradum, cum eo animo iniunctum opus recipitur, quo & præcipitur. Cum enim ex voluntate iubentis pendet intentio exequentis, fit, vt nec maius minoribus, nec minus maioribus cõfuset, ad implendum quod iniungitur subiecti studium impendatur: sed moderatè animo quæque pro sua dignitate imperia, modum sciat nobisque seruire tam in obseruando videlicet iussa, quam in cauendo prohibita. Et sit hæc generalis regula inuener forum; quæ per se, aut propter se nec bona, nec mala sunt, aut diuina institutione aut propria cuiusque professione fixa non sunt, vt non iussa quidem licitè vitium libet, vel admittantur, vel omittantur: iussa verò sine culpa non negligantur; sine crimine non contemptantur. Vbiq; enim & culpabilis neglectus, & contemptus damnabilis est. Differunt autem quod neglectus quidem, languor inertia est, contemptus verò superbia tumor. Porro contemptus in omni specie mandato

D d iij dato

Vnde estimanda mandata, magnitudo, vel paruitas.

Melior est obedientia que fit Dei amore, quam metu gehennæ.

Generalis obedientia regula.

datorum pari pondere grauis, & communiter dam-
nabilis est: Neglectus autem in fixis grauior, mobi-
bilior in mobilibus mandatis. Sed non contumax
aliquid praterimus, perimus; praterim cum
scriptura consoletur^a: Si quis peccauerit, inquit, ad-
uocatum habemus Christum IESVM iustum, qui
ipse est propitiatio pro peccatis nostris. Denique
pheta de ipso testatur^b, quod pro transgressoribus
gauerit, ut non perirent. Vbi sane notandum,
etiam pro transgressoribus, non tamen pro contem-
ptibus legitur supplicasse. Elatio quippe contem-
ptis, atque impoenitentiis obstinatio in minimis quoque
mandatis culpam fecit non minimam, & contumacem
crimen grauis rebellionis nauum satis leuem simplicitate
transgressionis.

a 1. Ioan. 2.

b Isa. 53.

*In quo inobe-
dientiae crimen
absque dubio
fit.*

Denique in quo inobedienciae crimen absque dubio
fit apud Samuelem aduertite: Quasi, inquit, ius-
tum arioladi est, repugnare, & quasi scelus idololatriae
nolle acquiescere. Non ait; non acquiescere, sed noluisse
quiescere; ut non iussionis simplex ipsa transgressio
sed voluntatis superba contemptio scelus idololatriae
reputetur. Non est enim idipsum non obedire,
non obedire. Hoc quippe interdum erroris est, et
nunquam & infirmitatis: Illud vero aut odiosa pro-
nacia, aut contumacia non ferenda. Quod & contumacia
repugnare est, & resistere Spiritui sancto; & si adman-
tem usque perdurauerit, blasphemia est non remissa
da siue in hoc seculo, siue in futuro. Non ergo quicumque
cumque mandati prateritio criminalem facit inobe-
dientiam, sed repugnare, sed nolle obedire. Ceterum
quanti absque illa pessima, & rebelli voluntate non
obediunt? Quomodo itaque clerico crimen inobedienciae
inobedienciae, si toties sine crimine transgredimur, quod
& contentiosa voluntas? Arbitror id fieri, quod de
periore causam requirente peccati, ut peccator ad iustitiam
nitentiam prouocetur, ipse mavult cor suum declinare
re in verba malitia ad excusandas excusationes in peccatis,
nec sui misertus culpam propriam sciretur, sed
sanetur; cum tamen facile, ut creditur, indulgentiam
consequatur.

*Mandato Super-
rioris repugna-
re, vel nolle obe-
dire criminale
peccatum est.*

*Quomodo mul-
ti qui non vi-
dentur rebelles
in crimen ino-
bedientiae la-
bantur.*

consequeretur, dummodo confessio, & non defensio peccati sequeretur, neque tantū noceret simplicis actio- nis (quamvis ex deliberatione) transgressio, quantum actione excusationis cū prameditatione obstinatio.

Et si enim omnis inobediētia inexcusabiliter sit culpabilis, nulla tamen aeternaliter damnabilis, nisi quam remedium poenitentiae non sanat. Nulla est lethali- ter criminalis, nisi quae contemptum superbiae non curat. Sed exemplis clarius elucescet, quod dicimus: Si iubente seniore, ut ileam, verbum mihi forte per obliuionem dabitur, tecum me fateor inobediētia, sed venialiter. Si ex contemptu sciens, & deliberans spontē in verba prorupero, & rupero silentij legem, prauaricatorem me constituo, & criminaliter: & si impoenitens per- sistero vsque ad mortem, peccauit & damnabiliter. De male quoque viuētibz Prælati Dei praeceptum est: Quae dicunt, inquit, facite. Igitur qui non facit, aperte, non in hominem tantum, sed & in Deum prauarica- tor existit. Itane ergo nullus mandata perfectē exequi- tur nisi magistri? Quamobrem putatis? Quia nolu- mus, aut quia non possumus: sed si volumus, & non possumus, recurremus. Si possumus, & nolumus, superbi sumus. Porro ad auendam superbiam illam, vere annuerim necessariam esse cautelam, quam dicitur, ne forte incurratur inobediētia crimen. Quod si impossibile vos putatis, vt non videlicet imperiis Prælatorum per contemptum interdum superbiae resi- statur; scitote non paucos, sed innumeros aliter om- nino sentire, nec aliud, quam quod proprio didicerunt experimento. Si autem non impossibile quidem, sed tamen difficile esse sentitis magistros non contemne- re, & dum ideo consentitis, quoniam grauamini non superbi sapere, murmuratis aduersus obediētiaē le- gem, affirmantes periculosum promittere, quod iam laboriosum est obseruare. Ad hoc ego respondeo: Imò non ego, sed Dominus: qui potest, inquit^b, capere, capiat. Hoc quippe est imputandum non data legi, aut danti legem, sed improuide profitenti statum cle- ricalem, & impiè prauaricanti. Mandatum quidem sanctum & iustum: sed tu te noris esse carnalem,

Ddd iij venun-

a Gr. lib. 22.
moral. cap. 17.
& 14. et vido
omnino eudem
in 1. Reg. lib. 6.
expest. c. 2.
Quae inobediē-
tia aeternaliter
damnabilis.

Male Præla-
tis obediētia
est.

Quando man-
data Præla-
torum non exe-
qui peccati sit,
vel non sit.

Clericis, qui-
bus nunc diffi-
cile videtur o-
bedire, quid di-
cendum sit.
b Matth. 19.

venundatum sub peccato. Verum hoc ante prorsus debueras, priusquam aedificium inchoares, an huius sumptus ad perficiendum. Nunc autem quid referas si ut aut correctus obediens Superioribus, aut emolus audias ab illis: Hic homo cepit aedificari & non potuit consummare^a. Itaque aut non tentas aut perface^b.

^a Luce 14.

^b Bernar. in d.

tract. de prac.

& dispens.

De superbia, omnium malorum, quae nunc in clerum veniunt fonte, & origine. CAP. XVI.

Porro ad veram inducendam obedientiam & honestatem, in clerum, imprimis necessum est, ut eorum cordibus euellatur omnis superbia, & alius loco inseratur humilitas. Omnia enim vitia, quae in clerum irrepserunt, ex superbia potissimum procedunt. Nam ut D. Iohannes Chrysostomus testatur, maxima mala, & quae toti orbi intulere perniciem, exorta sunt. Quandoquidem ille angelus Luciferus illam factus est diabolus, qui talis ante non fuerat: primus ille homo Adam à tanta illa paradisi sede iectus est, per eandem. Nam cum diabolus huius peccati naturam vimque intelligeret, quod ex se in caelo posset creaturam deijcere, hanc viam contra deum ad eum deturbandum è sua gloria aggressus est. Cuiusque postea hinc ad impietatis praecipitia deviauit: circo Sapiens principium eam peccati, id est, radice, fontem, matrem, & arcem omnis nequitiae appellavit^d. Nihil tam alienum à diuino amore homini accidit; nihil tam facile in gehennam intrudit, quam superbiae insania, sub qua omnis nostra vita immundum est, quamuis pudicitia, virginitate, ieiunio, orationibus, elemosyna, quamuis omni denique virtute prestemus. Immundus, inquit, apud Deum omnis superbus.

^c in s. c. Matt.

hom. 15. & in

1. cap. lo hom.

8 & in hom.

75. ad pop.

Superbia est

principium peccati,

radix, fons,

mater & arcem

omnis nequitiae.

Eccl. 10.

Mala quadam

ex superbia procedunt.

Superbia principium.

Ex superbia nascitur pauperum despectus, peccatorum concupiscentia, amor principatus, multa gloriae desiderium. Elatus nec à maioribus, nec à minoribus contumeliam pati sustinet: qui verò contumeliam non tolerat affici, neque malè pati sustinebit. Vides quomodo peccati principium elatio, quomodo verò superbiae principium nescire Dominum. Qui nescit